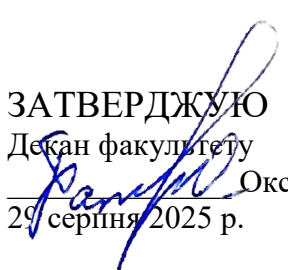

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Оксана ПАЛИЛЮЛЬКО

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПРАВОВИЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
освітньо-професійна програма	Професійна освіта (Цифрові технології)
шифр і назва галузі знань	A Освіта
шифр і назва спеціальності	A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
назва спеціалізації	A5.39 Цифрові технології
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський
2025 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»

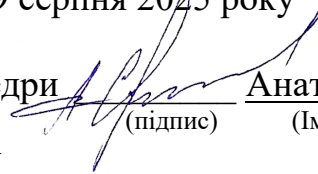
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Винниченко-Кумкова Л. О., канд. юр. наук, доцент кафедри публічного управління, менеджменту та інклюзивної економіки

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри

Анатолій СКРИПНИК

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

29 серпня 2025 року

1. Мета освітнього компонента

1.1. Мета вивчення ОК: формувати систему знань у галузі держави і права, правового регулювання суспільних відносин, юридичного забезпечення господарської діяльності, засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти.

1.2. Компетентності, яких набувають здобувачі вищої освіти в процесі вивчення ОК:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. К 11 ¹ . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	К 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії. К 20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	ПР 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів. ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях галузі/сфери (відповідно до спеціалізації). ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України. ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності. ПР 26. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2. Опис навчального компонента

Найменування показників:

- 2.1.1. Кількість кредитів – 4
- 2.1.2. Загальна кількість годин – 120
- 2.1.3. Кількість модулів – 1
- 2.1.4. Кількість змістових модулів – 2
- 2.1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) –

2.2. Характеристика освітнього компонента:

- 2.2.1. Форма навчання – очна (денна), заочна.
- 2.2.2. Статус ОК (обов'язковий/самостійного вибору) – *обов'язковий ОК загальної підготовки.*
- 2.2.3. Передумови для вивчення ОК (перелік ОК, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – вивчення ОК ґрунтується на знаннях, які здобувачі отримали під час опанування навчального предмета «Основи правознавства» в закладах загальної середньої освіти.

3. Обсяг освітнього компонента

3.1. Інформаційний обсяг освітнього компонента

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема 1. Загальне вчення про державу.

Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава.

Тема 2. Загальне вчення про право.

Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.

Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.

Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.

Тема 4. Державна влада в Україні.

Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України.

Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.

Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка XVI-XVIII ст. Державно-правова думка в Україні XIX - XX ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно- правові концепції в Україні наприкінці XIX— на початку XX ст.

Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.

Поняття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини і громадянина.

Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.

Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. Етапи розвитку громадянського суспільства. Поняття і ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "держава". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.

Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.

Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.

Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.

Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження.

Тема 10. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.

Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.

Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.

Тема 13. Фінансове право.

Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.

Тема 14. Банківське право України.

Поняття банківського права, його предмет та метод.

Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських операцій в Україні.

Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.

Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Тема 16. Основи фінансового права

Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.

Змістовий модуль 2. ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЗАКОНОДАВСТВА

Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.

Поняття і предмет сімейного права. Сімейно - правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права. Функції сімейного права.

Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.

Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Аліментні зобов'язання батьків та дітей.

Тема 19. Недійсність шлюбу.

Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу. Поновлення шлюбу після його розірвання.

Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 21. Основи сімейного права.

Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

Тема 22. Право власності.

Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.

Тема 23. Спадкове право.

Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.

Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.

Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.

Тема 25. Основи цивільного права.

Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.

Тема 26. Основи трудового права.

Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.

Тема 27. Колективний і трудовий договір.

Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.

Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, види та стадії злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.

Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.

Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.

Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.

Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.

Тема 32. Вирішення господарських спорів.

Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.

Тема 33. Екологічне законодавство.

Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.

Тема 34. Земельне право України.

Право власності на землю. Оренда землі. Порядок вирішення земельних спорів.

Тема 35. Підприємницька діяльність.

Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 36. Основи житлового законодавства.

Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма освітнього компонента

3.2.1. Очна (денна) форма

1) Програма ОК

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
ЗМ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.	52	14	8	4	-	26
Тема 1. Загальне вчення про державу.	4	2	-	-	-	2
Тема 2. Загальне вчення про право.	4	2	-	-	-	2
Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.	4	-	2	-	-	2
Тема 4. Державна влада в Україні.	6	-	-	-	-	6
Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	2	2	-	-	-	-
Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	2	-	2	-	-	-
Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	2	-	-	2	-	-
Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	4	-	2	-	-	2
Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	2	2	-	-	-	-
Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	6	-	-	-	-	6
Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	2	-	2	-	-	-
Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	2	-	-	2	-	-
Тема 13. Фінансове право.	2	2	-	-	-	-
Тема 14. Банківське право України.	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	2	2	-	-	-	-
Тема 16. Основи фінансового права.	2	2	-	-	-	-
ЗМ 2. ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЗАКОНОДАВСТВА	68	16	8	10	-	34
Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	2	2	-	-	-	-
Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	2	-	-	2	-	-
Тема 19. Недійсність шлюбу.	2	-	2	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2	-	2	-	-	-
Тема 21. Основи сімейного права.	2	-	-	2	-	-
Тема 22. Право власності.	2	2	-	-	-	-
Тема 23. Спадкове право.	6	-	-	-	-	6
Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	2	-	2	-	-	-
Тема 25. Основи цивільного права.	2	2	-	-	-	-
Тема 26. Основи трудового права.	8	-	-	2	-	6
Тема 27. Колективний і трудовий договір.	2	2	-	-	-	-
Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	2	2	-	-	-	-
Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	2	2	-	-	-	-
Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.	4	-	-	-	-	4
Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	8	-	-	2	-	6
Тема 32. Вирішення господарських спорів.	6	-	2	-	-	4
Тема 33. Екологічне законодавство.	6	-	-	2	-	4
Тема 34. Земельне право України.	4	-	-	-	-	4
Тема 35. Підприємницька діяльність.	2	2	-	-	-	-
Тема 36. Основи житлового законодавства.	2	2	-	-	-	-
Разом	120	30	16	14		60

2) Темі та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Загальне вчення про державу.	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава	2
2	Тема 2. Загальне вчення про право.	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.	2
3	Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно-правові концепції в Україні наприкінці ХІХ—на початку ХХ ст.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
4	Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративно го права.	Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження.	2
5	Тема 13. Фінансове право.	Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України.	2
6	Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.	2
7	Тема 16. Основи фінансового права.	Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	2
8	Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	Поняття і предмет сімейного права. Сімейно-правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права. Функції сімейного права.	2
9	Тема 22. Право власності.	Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.	
10	Тема 25. Основи цивільного права.	Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.	2

11	Тема 27. Колективний і трудовий договір.	Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.	2
12	Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, види та стадії злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	
13	Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.	2
14	Тема 35. Підприємницька діяльність.	Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.	2
15	Тема 36. Основи житлового законодавства.	Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.	2
Разом			30

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	Етапи розвитку громадянського суспільства. Поняття і Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "держава". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
2	Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.	2
3	Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Аліментні зобов'язання батьків та дітей.	2
4	Тема 21. Основи сімейного права.	Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2
5	Тема 26. Основи трудового права.	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	2
6	Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	2
7	Тема 33. Екологічне законодавство.	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	21
		Разом	14

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 3. Конституція України, політичне і юридичне значення.	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні,	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.	
2	Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	Поняття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини і громадянина.	2
3	Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.	2
4	Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.	2
5	Тема 19. Недійсність шлюбу.	Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу. Поновлення шлюбу після його розірвання.	2
6	Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.	2
7	Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.	2
8	Тема 32. Вирішення господарських спорів.	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	2
		Разом	16

5) Темати та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		<i>Не передбачено</i>	

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Разом	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 4. Державна влада в Україні.	Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України. Соціальна технологія як соціологічна категорія. Технологічний підхід – невід’ємна межа сучасної соціальної діяльності. Етапи розвитку соціальних технологій при вирішенні соціальних проблем.	6
2	Тема 1. Загальне вчення про державу.	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава.	2
3	Тема 2. Загальне вчення про право.	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види	2
4	Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення. .	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов’язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов’язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.	2
5	Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.	2
6	Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
7	Тема 14. Банківське право України.	Поняття банківського права, його предмет та метод. Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських операцій в Україні.	6
8	Тема 23. Спадкове право.	Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.	6
9	Тема 26. Основи трудового права.	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	6
10	Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.	4
11	Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	6
12	Тема 32. Вирішення господарських спорів.	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	4
13	Тема 33. Екологічне законодавство.	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	4
14	Тема 34. Земельне право України.	Право власності на землю. Оренда землі. Порядок вирішення земельних спорів.	4
Разом			60

3.2.2.3 АОЧНА

1) Програма ОК

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
ЗМ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.	62	4	-	4	-	54
Тема 1. Загальне вчення про державу.	2	2	-	-	-	-
Тема 2. Загальне вчення про право.	2	2				-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.	2	-	-	2	-	-
Тема 4. Державна влада в Україні.	6	-	-	-	-	6
Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	2	-	-	-	-	2
Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	2	-	-	-	-	2
Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	2	-	-	2	-	-
Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	6	-	-	-	-	6
Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	4	-	-	-	-	4
Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	6	-	-	-	-	6
Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	6	-	-	-	-	6
Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	4	-	-	-	-	4
Тема 13. Фінансове право.	6	-	-	-	-	6
Тема 14. Банківське право України.	4	-	-	-	-	4
Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	4	-	-	-	-	4
Тема 16. Основи фінансового права.	4	-	-	-	-	4
ЗМ 2. ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЗАКОНОДАВСТВА	58	2	2	-	-	54
Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	4	-	-	-	-	4
Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	4	-	-	-	-	4
Тема 19. Недійсність шлюбу.	4	-	-	-	-	4
Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2	-	-	-	-	2
Тема 21. Основи сімейного права.	2	-	-	-	-	2
Тема 22. Право власності.	2	-	-	-	-	2
Тема 23. Спадкове право.	2	-	-	-	-	2
Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	2	-	2	-	-	-
Тема 25. Основи цивільного права.	2	-	-	-	-	2
Тема 26. Основи трудового права.	2	-	-	-	-	2
Тема 27. Колективний і трудовий договір.	4	-	-	-	-	4
Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	2	-	-	-	-	2
Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	2	-	-	-	-	2
Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.	4	-	-	-	-	4
Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	2	2	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
Тема 32. Вирішення господарських спорів.	2	-	-	-	-	2
Тема 33. Екологічне законодавство.	4	-	-	-	-	4
Тема 34. Земельне право України.	2	-	-	-	-	2
Тема 35. Підприємницька діяльність.	4	-	-	-	-	4
Тема 36. Основи житлового законодавства.	6	-	-	-	-	6
Разом	120	6	2	4	-	108

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Загальне вчення про державу.	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава	2
2	Тема 2. Загальне вчення про право.	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.	2
3	Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.	2
		Разом	6

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина. держави в Конституції України.	2
2	Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава	Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. Етапи розвитку громадянського суспільства. Поняття і ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "держави". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		правової держави. Закріплення основних ознак правової	
		Разом	4

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.	2
		Разом	2

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		<i>Не передбачено</i>	
		Разом	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 4. Державна влада в Україні.	Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України.	6
2	Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно- правові концепції в Україні наприкінці ХІХ— на початку ХХ ст.	4
3	Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.	6
4	Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		правопорушення. Стадії та строки провадження.	
5	Тема 10. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.	Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.	6
6	Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.	6
7	Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.	4
8	Тема 13. Фінансове право.	Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	6
9	Тема 14. Банківське право України.	Поняття банківського права, його предмет та метод. Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських операцій в Україні.	4
10	Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.	
11	Тема 16. Основи фінансового права	Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	4
12	Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	Поняття і предмет сімейного права. Сімейно - правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права. Функції сімейного права.	4
13	Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Аліментні зобов'язання батьків та дітей.	4
14	Тема 19. Недійсність шлюбу.	Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу. Поновлення шлюбу після його розірвання.	4
16	Тема 21. Основи сімейного права.	Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2
17	Тема 22. Право власності.	Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.	2
18	Тема 23. Спадкове право.	Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.	2
20	Тема 25. Основи цивільного права.	Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.	2
21	Тема 26. Основи трудового права.	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	
22	Тема 27. Колективний і трудовий договір.	Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.	4
23	Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, види та стадії злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	2
24	Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.	2
25	Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.	4
26	Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	2
27	Тема 32. Вирішення господарських спорів.	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	2
28	Тема 33. Екологічне законодавство.	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	4
29	Тема 34. Земельне	Право власності на землю. Оренда землі.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	право України.	Порядок вирішення земельних спорів.	
30	Тема 35. Підприємницька діяльність.	Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.	4
31	Тема 36. Основи житлового законодавства.	Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.	6
		Разом	108

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: словесні методи: лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо; наочні методи: презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо; робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами; дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

4.2. Форми та методи поточного контролю: усне та письмове опитування; тести; глосарій; презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: залік.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- тести;
- командні проєкти;
- аналітичні реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

6.1. Шкала оцінювання з ОК у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		

65-74	D (задовільно)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з вивчення ОК «Правознавство»:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для денної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2 Рейтингова (підсумкова оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів) або Залік
40 %					60 %				100
T1	T2	T3	.....	T16	T17	T18	...	T36	

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для заочної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль										Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів) або Залік
МКР					Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення					
60 %					40 %					
T1	T2	T3	.....	T16	T17	T18	...		T36	

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача вищої освіти

7.1. Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації;

	моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності,

	робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання заліку здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення освітнього компонента

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданні кафедри). Плани занять, конспект лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники тощо. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з ОК, завдань для модульних контрольних робіт. Електронний підручник. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Перелік питань для заліку з ОК «Правознавство»

1. Поняття, ознаки та функції права.
2. Норма права: поняття, структура, види.
3. Джерела (форми) права. Нормативно-правові акти.
4. Система права та система законодавства.
5. Правовідносини: поняття, склад, види.
6. Суб'єкти права: фізичні та юридичні особи.
7. Правоздатність і дієздатність громадян.
8. Реалізація норм права та її форми.
9. Поняття правопорушення та його склад.
10. Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види.
11. Конституційне право України як галузь права.
12. Конституційні засади державного ладу України.
13. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина.
14. Громадянство України: поняття та принципи.
15. Органи державної влади та місцевого самоврядування.
16. Громадянське право: предмет і метод правового регулювання.
17. Право власності: поняття, зміст, форми.
18. Зобов'язальні правовідносини та договір.
19. Трудове право України: поняття та джерела.
20. Трудовий договір: зміст, укладення та припинення.
21. Робочий час і час відпочинку.
22. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність у трудовому праві.

23. Сімейне право України: поняття та основні засади.
24. Шлюб і сімейні правовідносини.
25. Адміністративне право: предмет і метод.
26. Адміністративна відповідальність та адміністративні правопорушення.
27. Кримінальне право України: поняття та завдання.
28. Злочин і кримінальна відповідальність.
29. Судова система та правоохоронні органи України.
30. Що є предметом і методом фінансового права?
31. Які основні принципи фінансової діяльності держави?
32. Що входить до складу бюджетної системи України?
33. Які види податків і зборів передбачені податковим законодавством?
34. Яка відповідальність настає за порушення фінансового законодавства?
35. Який предмет і метод адміністративного права?
36. Хто є суб'єктами адміністративно-правових відносин?
37. Що таке адміністративне правопорушення та які його ознаки?
38. Які види адміністративних стягнень передбачені законодавством?
39. Що таке спадкування та які його види?
40. Що є предметом цивільного права?
41. Які принципи цивільного законодавства України?
42. Поняття та система судових органів України.
43. Принципи здійснення правосуддя в Україні.
44. Конституційний Суд України: склад, повноваження, порядок діяльності.
45. Правоохоронні органи України: поняття, система та основні функції.
46. Повноваження прокуратури України у системі правоохоронних органів.
47. Правопорушення і юридична відповідальність
48. Поняття та ознаки правопорушення.
49. Склад правопорушення та його елементи.
50. Види правопорушень за законодавством України.
51. Поняття, підстави та принципи юридичної відповідальності.
52. У чому полягає адміністративна відповідальність неповнолітніх?
53. Види юридичної відповідальності та їх характеристика.
54. Вирішення господарських спорів
55. Поняття та види господарських спорів.
56. Суб'єкти господарських правовідносин.
57. Досудовий порядок врегулювання господарських спорів.
58. Порядок розгляду справ у господарських судах України.
59. Альтернативні способи вирішення господарських спорів.
60. Екологічне законодавство і земельне право України
61. Поняття та принципи екологічного законодавства України.
62. Об'єкти та суб'єкти екологічних правовідносин.
63. Право власності на землю та його форми.
64. Категорії земель за цільовим призначенням.
65. Юридична відповідальність за порушення екологічного та земельного законодавства.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навч. посібн. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Знання, 2018. 663 с.
2. Болотіна Н. Б. Трудове право України. Київ, 2018.
3. Основи правознавства України : навч. посіб. / П. М. Каркач та ін. Харків : Еспада, 2018. 340 с.
4. Основи правознавства України : навч. посіб. / В. О. Головка та ін. Харків : Еспада, 2010. 352 с.
5. Основи правознавства : навчальний посібник / Венедіктова І. В., Кагановська Т. Є. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017. 349 с.
6. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / С. Є. Булавіна, Ю. П. Крисюк, О. М. Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. 3-тє вид., зі змінами та доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 196 с.
7. Бисага Ю. М. та ін. Основи правознавства. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2018. 365 с. URL: <http://surl.li/hwmpu>.

10.2. Додаткова література::

1. Теорія держави і права : навч. посібник / О. М. Головка та ін. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2010. 276 с.
2. Теорія держави та права : навч.-метод. посіб. / О. В. Фандалюк, І. П. Зеленко МВС України, Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС. Кіровоград : Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС, 2006. 307 с.
3. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник / М. Ю. Бурдін, І. А. Логвиненко, В. В. Лазарєв; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
4. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. Харків : Право, 2009. 584 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
6. Конституційне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Колісник, Ю. Г. Барабаш. Харків : Право, 2008. 416 с.
7. Майданник О. О. Конституційне право України : навч. Посіб. Київ : Алерта, 2011. 380 с.
8. Конституційне право України : підручник / М. О. Баймуратов. Київ : Правова єдність, 2009. 1008 с.
9. Цивільне право України : підручник / Д. В. Боброва та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 864 с.
10. Яновицька Г. Б. та ін. Цивільне право України : підручник : в 2 т. Львів : «Новий Світ-2000», 2014. 444 с.
11. Парасюк В. М., Парасюк М. В., Грабар Н. М. Цивільне право України в схемах : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : «Ліга Прес», 2014. 700 с.
12. Спадкове право в Україні : навч. посібник / Шишка Р. Б. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с.

13. Кухарев О. Є. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
14. Житлове право : навчально-методичний посібник / Є. О. Харитонов, О. М. Берназ-Лукавецька. Одеса : Фенікс, 2019. 120 с.
15. Галянтич М. К. Житлове право України : практикум. Київ : МАУП, 2004. 116 с.
16. Сімейне право України: підручник / А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
17. Сімейне право України: навчальний посібник / Т. В. Курило. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 316 с.
18. Сухонос В. В. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Суми : Університетська книга, 2016. 375 с.
19. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Конопельською, В. О. Меркулова. Одеса : ОДУВС, 2021. 452 с.
20. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
21. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / Остапенко О. І. та ін. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
22. Господарське право України. Загальна частина: підручник / Г. В. Смолина. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 484 с.
23. Правові засади господарської діяльності : навч. посіб. / Є. Підлісний. Умань : «Сочінський М.М.», 2021. 136 с.
24. Трудове право України: навчальний посібник / В. О. Кучера. Львів : ДУВС, 2017. 564 с.
- +юридичного університет ім. Ярослава Мудрого, 2022. 376 с.
26. Правова система України в умовах воєнного стану : збірник наукових праць / О. О. Кот та ін. Одеса : «Гельветика», 2022. 540 с.
27. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність: навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України. Харків : «ФОП Голембовська О. О.», 2018. 204 с.
28. О. О. Гайдулін, В. Ю. Худолей, І. М. Шаркова Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навчальний посібник. Київ : ПВНЗ «МНТУ імені академіка Юрія Бугая», 2018. 300 с.

10.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>
3. Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів країни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України. URL: <https://ombudsman.gov.ua/>
6. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>